

INNOVATIVE WORLD
Ilmiy tadqiqotlar markazi

YANGI RENESSANS

ILMIY JURNALI

2026/5

+998335668868

www.innoworld.net

Google Scholar

zenodo

2026

YANGI RENESSANS

ILMIY JURNALI

3-JILD 5-SON

YANGI RENESSANS

ILMIY JURNALI
TO'PLAMI

3 - JILD, 5 - SON
2026

www.innoworld.net

O'ZBEKISTON-2026

YOSHLARNING YOSHGA OID GURUH SIFATIDA O'ZIGA XOS SIFATLARI

Abduqaxxorova Saidaxon Farhodjon qizi

saidaxonabduqahhorova56@gmail.com

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti
Ijtimoiy-gumanitar fanlar fakulteti Psixologiya va sotsiologiya kafedrası
Sotsiologiya yo'nalishi 3–bosqich talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada yoshlarning yoshga oid ijtimoiy guruh sifatidagi o'ziga xos xususiyatlari tahlil qilinadi. Unda yoshlarning psixologik, ijtimoiy va madaniy jihatlari, ularning dinamikligi, yangilikka intilishi, ijtimoiy faolligi hamda o'zini anglash jarayoni yoritib beriladi. Shuningdek, yoshlarning jamiyat rivojidadagi o'rni va ularning salohiyatini to'g'ri yo'naltirish masalalari ko'rib chiqiladi. Maqola yoshlar bilan ishlashda ilmiy va amaliy yondashuvlarni takomillashtirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: yoshlar, ijtimoiy guruh, yoshga oid xususiyatlar, psixologik rivojlanish, ijtimoiy faollik, kommunikativlik, innovatsiya, o'zini anglash, identifikatsiya, ambitsiya, tarbiya, jamiyat rivoji

Kirish. Zamonaviy jamiyat taraqqiyotida yoshlarning o'rni va ahamiyati tobora ortib bormoqda. Ular jamiyatning eng faol, ijodkor va istiqbolni belgilovchi qatlamlaridan biri sifatida e'tirof etiladi. Shu sababli yoshlarni yoshga oid ijtimoiy guruh sifatida o'rganish, ularning o'ziga xos xususiyatlarini aniqlash hamda rivojlanish omillarini tahlil qilish muhim ilmiy va amaliy ahamiyatga ega. Yoshlar davri inson hayotining eng muhim bosqichlaridan biri bo'lib, aynan shu davrda shaxsning dunyoqarashi, qadriyatları, maqsadları va hayotiy pozitsiyasi shakllanadi. Bu jarayon esa o'z navbatida psixologik, ijtimoiy va madaniy omillar bilan chambarchas bog'liqdir. Yoshlarning faoliyatga intilishi, yangilikka ochiqligi va tez moslashuvchanligi ularni jamiyat rivojining asosiy harakatlantiruvchi kuchiga aylantiradi. Shu bilan birga, yoshlar muayyan qiyinchiliklar va ziddiyatlarga ham duch keladi. Ularning tajriba yetishmasligi, hissiy beqarorligi hamda tashqi ta'sirlarga moyilligi ba'zan turli muammolarni keltirib chiqarishi mumkin. Shuning uchun yoshlarning o'ziga xos xususiyatlarini chuqur o'rganish va ularni to'g'ri yo'naltirish jamiyat oldidagi muhim vazifalardan biridir.

Yoshlar davri inson hayotining o'tish bosqichi bo'lib, bolalikdan kattalikka o'tish jarayonini qamrab oladi. Bu davrda shaxsning jismoniy, psixologik va ijtimoiy jihatdan shakllanishi jadallashadi. Aynan shu davrda insonning dunyoqarashi kengayadi, mustaqil fikrlash qobiliyati rivojlanadi hamda o'z hayotiy yo'lini tanlashga bo'lgan intilish kuchayadi. [1] Shu sababli yoshlar jamiyatning eng muhim strategik resursi sifatida qaraladi. Zamonaviy yoshlarning o'ziga xos jihatlardan biri — ularning axborot texnologiyalariga yaqinligi va global fikrlash qobiliyatidir. Internet va raqamli texnologiyalar yoshlarning bilim olish, muloqot qilish va o'zini namoyon etish imkoniyatlarini kengaytirdi. Natijada ular nafaqat mahalliy, balki global miqyosda ham ijtimoiy jarayonlarga ta'sir ko'rsatish

imkoniga ega bo'lib bormoqda. Shu bilan birga, yoshlar hayotida murakkab va ziddiyatli jarayonlar ham kuzatiladi. Ular o'z o'rnini topish, kasb tanlash, mustaqil qaror qabul qilish kabi muhim masalalarga duch keladi. Ba'zan bu jarayonlar ichki ziddiyatlar, noaniqlik va psixologik bosimlar bilan kechadi. Ayniqsa, tez o'zgarayotgan zamonaviy muhit yoshlardan moslashuvchanlik, tezkor fikrlash va yuqori darajadagi ijtimoiy faollikni talab etadi.

Yoshlarning ijtimoiy guruh sifatidagi yana bir muhim jihati — bu ularning qadriyatlar tizimining shakllanishidir. Ular an'anaviy va zamonaviy qadriyatlar o'rtasida muvozanat izlaydi, o'z hayotiy prinsiplarini belgilashga harakat qiladi. Bu jarayonda oila, ta'lim muassasalari, ommaviy axborot vositalari va ijtimoiy muhit muhim rol o'ynaydi. Shuningdek, yoshlar jamiyatda innovatsion g'oyalar va yangicha qarashlarning asosiy tashuvchisi hisoblanadi.[2] Ularning ijodkorligi, tashabbuskorligi va yangilikka intilishi iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Shu bois yoshlarni qo'llab-quvvatlash, ularning salohiyatini ro'yobga chiqarish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish har qanday jamiyatning ustuvor vazifalaridan biri hisoblanadi.

Hujjatlar tahlili. Yoshlarning yoshga oid guruh sifatidagi o'ziga xos xususiyatlarini o'rganishda normativ-huquqiy hujjatlar, davlat dasturlari va ilmiy manbalar muhim ahamiyat kasb etadi.[3] Ushbu hujjatlar yoshlar siyosatining asosiy yo'nalishlarini belgilab berish bilan birga, yoshlarning ijtimoiy maqomi, huquq va majburiyatlari hamda ularni qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini yoritadi. Avvalo, O'zbekiston Respublikasining "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi Qonuni yoshlarni ijtimoiy guruh sifatida e'tirof etib, ularning har tomonlama rivojlanishi uchun zarur shart-sharoitlarni yaratishni nazarda tutadi. Ushbu hujjatda yoshlarning ta'lim olishi, bandligi, ijtimoiy himoyasi va bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etish masalalari ustuvor vazifa sifatida belgilangan. Shuningdek, davlat rahbari tomonidan ilgari surilgan tashabbuslar va strategik dasturlarda ham yoshlarning o'rni alohida ta'kidlanadi. Xususan, yoshlarni qo'llab-quvvatlash, ularning tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirish, zamonaviy kasb-hunarlarini egallashiga ko'maklashish borasida qator amaliy chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Bu esa yoshlarning iqtisodiy faolligini oshirishga xizmat qilmoqda.

Yoshlarning yoshga oid guruh sifatidagi o'ziga xos xususiyatlarini o'rganishda normativ-huquqiy hujjatlar, davlat dasturlari va ilmiy manbalar muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu hujjatlar yoshlar siyosatining asosiy yo'nalishlarini belgilab berish bilan birga, yoshlarning ijtimoiy maqomi, huquq va majburiyatlari hamda ularni qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini yoritadi. Avvalo, O'zbekiston Respublikasining "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi [4] Qonuni yoshlarni ijtimoiy guruh sifatida e'tirof etib, ularning har tomonlama rivojlanishi uchun zarur shart-sharoitlarni yaratishni nazarda tutadi. Ushbu hujjatda yoshlarning ta'lim olishi bandligi, ijtimoiy himoyasi va bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etish masalalari ustuvor vazifa sifatida belgilangan. Shuningdek, davlat rahbari tomonidan ilgari surilgan tashabbuslar va strategik dasturlarda ham

yoshlarning o'rnini alohida ta'kidlanadi. Xususan, yoshlarni qo'llab-quvvatlash, ularning tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirish, zamonaviy kasb-hunarlarini egallashiga ko'maklashish borasida qator amaliy chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Bu esa yoshlarning iqtisodiy faolligini oshirishga xizmat qilmoqda. Ta'lim tizimiga oid hujjatlar [5] ham yoshlarning shakllanishida muhim rol o'ynaydi. Davlat ta'lim standartlari, o'quv dasturlari va konsepsiyalar yoshlarning bilim olish darajasini oshirish, ularni zamonaviy kasblarga yo'naltirish hamda raqobatbardosh mutaxassis sifatida tayyorlashga qaratilgan. Bu jarayonda innovatsion yondashuvlar, axborot texnologiyalaridan foydalanish va amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishga alohida e'tibor berilmoqda.

Bundan tashqari, xalqaro tashkilotlar tomonidan qabul qilingan hujjatlar ham yoshlar masalasini keng qamrovda yoritadi. Ular yoshlarning huquqlarini himoya qilish, ularning jamiyat hayotidagi ishtirokini ta'minlash hamda global muammolarni hal etishda yoshlarning rolini oshirishga qaratilgan.[6] Ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, yoshlar o'ziga xos psixologik va ijtimoiy xususiyatlarga ega bo'lgan murakkab guruh hisoblanadi. Olimlar yoshlarning o'zini anglash jarayoni, ijtimoiylashuvi, qadriyatlar tizimi va xulq-atvori shakllanishiga turli omillar ta'sir qilishini ta'kidlaydi. Ayniqsa, zamonaviy axborot muhitining ta'siri yoshlar ongiga sezilarli darajada ta'sir ko'rsatmoqda.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, yoshlar jamiyatning eng muhim va istiqbolli ijtimoiy qatlamlaridan biri hisoblanadi. Ularning yoshga oid o'ziga xos xususiyatlari faollik, yangilikka intilish, moslashuvchanlik, kuchli motivatsiya hamda o'zini anglash jarayonining jadalligi bilan ajralib turadi. Aynan shu jihatlarda yoshlarni jamiyat taraqqiyotining asosiy harakatlantiruvchi kuchiga aylantiradi. Shu bilan birga, yoshlar davri murakkab va ziddiyatli jarayonlar bilan ham kechadi. Psixologi beqarorlik, tajriba yetishmasligi va tashqi ta'sirlarga beriluvchanlik kabi omillar ularning rivojlanishida muayyan qiyinchiliklarni yuzaga keltirishi mumkin. Bu esa yoshlar bilan ishlashda tizimli va ilmiy asoslangan yondashuvni talab etadi. Yoshlarning salohiyatini to'liq ro'yobga chiqarish uchun ularni sifatli ta'lim bilan ta'minlash, bandlik masalalarini hal etish, ijtimoiy faolligini qo'llab-quvvatlash va sog'lom ma'naviy muhit yaratish muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, ularning qiziqishlari va ehtiyojlarini inobatga olgan holda zamonaviy yondashuvlarni qo'llash zarur. Umuman olganda, yoshlar — bu jamiyatning kelajagi, uning barqaror rivojlanishi va taraqqiyotining asosiy omilidir. Shu sababli ularga e'tibor qaratish, ularning muammolarini hal etish va imkoniyatlarini kengaytirish har qanday davlat va jamiyatning ustuvor vazifalaridan biri bo'lib qoladi. Yuqoridagilardan kelib chiqib, yoshlar o'zining ijtimoiy faolligi, intiluvchanligi va yangilikka ochiqligi bilan jamiyat rivojida muhim o'rin egallaydi. Ularning yoshga xos xususiyatlarini chuqur anglash va to'g'ri yo'naltirish orqali nafaqat alohida shaxsning, balki butun jamiyatning barqaror taraqqiyotiga erishish mumkin. Shu bois yoshlarni qo'llab-quvvatlash, ularning bilim va salohiyatini rivojlantirish doimo ustuvor vazifa bo'lib qoladi

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
2. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – Toshkent: O'zbekiston, 2017.
3. Abdurahmonov Q.X. Sotsiologiya asoslari. – Toshkent: Fan, 2019.
4. G'oziev E.G'. Psixologiya. – Toshkent: O'qituvchi, 2018.
5. Kon I.S. Yoshlar psixologiyasi. – Moskva: Prosveshcheniye, 1989.
6. O'zbekiston Respublikasi "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi Qonuni, 2016.

